

УДК 911.3

Беркова Оксана Петрівна,
кандидат економічних наук, доцент

Національний Авіаційний Університет Україна,
м. Київ, Україна, e-mail: 0987366872@ukr.net

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ
ЇХ ВИРІШЕННЯ ЗА УМОВ ТРАНСФОРМАЦІЙ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА**

Мета. Визначити основні проблеми туризму в Україні та запропонувати напрямки для їх вирішення.

Методика. Під час написання були використані такі методи дослідження: аналіз, порівняльний, статистичний, системний та ін.

Результати. В результаті дослідження було розглянуто актуальні проблеми туристичної галузі України. Запропоновано способи вирішення наявних проблем.

Наукова новизна: Узагальнено основні проблеми України в галузі туризму та запропоновано деякі рекомендації щодо усунення наявних проблем.

Практична значимість. Україна – надзвичайно перспективна країна для розвитку туризму, визначивши основні проблеми та шляхи для їх вирішення, можна значно просунути Україну на світовому туристичному ринку. Тим самим, це призведе до значного розвитку економіки країни.

Ключові слова. проблеми, туризм, державне управління, методи вирішення.

УДК 911.3

Беркова Оксана Петровна,
кандидат экономических наук, доцент

Национальный Авиационный Университет
Украина, Киев, e-mail: 0987366872@ukr.net

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ТУРИСТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ В УКРАИНЕ
И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ ПРИ УСЛОВИИ ТРАНСФОРМАЦИЙ
СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СРЕДЫ**

Цель. Определить основные проблемы туризма в Украине и предложить пути для их решения.

Методика. При написании были использованы следующие методы исследования: анализ, сравнительный, статистический, системный и др.

Результаты. В результате исследования были рассмотрены актуальные проблемы туристической отрасли Украины. Предложены способы решения имеющихся проблем.

Научная новизна: Обобщены основные проблемы Украины в области туризма и предложены рекомендации по устранению имеющихся проблем.

Практическая значимость. Украина - очень перспективная страна для развития туризма, определив основные проблемы и пути для их решения, можно значительно продвинуть Украину на мировом туристическом рынке. Тем самым, это приведет к развитию экономики страны.

Ключевые слова. проблемы, туризм, государственное управление, методы решения.

UDC 911.3

Berkova Oksana Petrovna,
PhD in Economics, Associate Professor

National Aviation University Kyiv, Ukraine,
e-mail: 0987366872@ukr.net

THE ACTUAL PROBLEMS OF THE TOURIST INDUSTRY OF UKRAINE AND THE WAYS OF ITS DECISION ON THE CONDITIONS OF SOCIO-ECONOMIC ENVIRONMENTAL TRANSFORMATION

Purpose. Identify the main problems of tourism in Ukraine and offer ways of solution.

Methods. During the research there were used such methods as analysis: analysis, comparative analysis, statistical analysis, system analysis, etc.

Results. As a result of the study, actual problems of the tourism industry in Ukraine were considered. Suggested ways to solve existing problems.

Scientific novelty: An overview of the main problems of Ukraine in the field of tourism and recommendations on how to eliminate the existing problems.

The practical significance. Ukraine is a very promising country for the development of tourism. Having identified the main problems and methods for solving them, Ukraine can be significantly promoted in the global tourism market. Thus, this will lead to the development of the country's economy.

Keywords. problems, tourism, public administration, methods of solution.

Постановка проблеми. Туризм у світі розвивається неймовірно швидкими темпами і постає питання про місце України на світовому ринку туристичних послуг. Україна має ряд проблем, які стримують її розвиток і не дають розкрити свій туристичний потенціал. Необхідно розглянути кожен з проблем та вжити всіх заходів для їх усунення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми розвитку туризму в Україні досліджували такі вчені, як: О.О. Любіцева, В.Ф. Кифяк, В.І. Цибух, В.К. Федорченко, М.П. Сальська, А. С. Задиляк, А.В. Бакурова, А.В. Діденко та інші науковці. У даній статті узагальнено наявні проблеми та запропоновано методи для їх вирішення.

Формування цілей статті. Основна мета статті полягає у виявленні основних проблем туризму в Україні та визначення методів для їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Україна має всі передумови для інтенсивного розвитку внутрішнього та іноземного туризму: багата історія та культура, хороше географічне положення та рельєф, сприятливий клімат, різноманітна природа. Якщо знайти правильне застосування цьому ресурсно-рекреаційному потенціалу, то можна значно вирватися вперед у туристичній індустрії. Порівняно з іншими країнами, де туризм розвивається надзвичайно швидкими темпами, Україна виглядає досить скромно. На сьогодні українські громадяни є інвесторами зарубіжних країн. Туризм, за розрахунками фахівців, лише у вигляді податків міг би щороку приносити в державну скарбницю до 4 млрд. дол. [1].

Розвитку туристичної індустрії перешкоджають певні проблеми, які потребують уваги та пошуку шляхів для їх вирішення. А саме: складна соціально-економічна ситуація, недосконалість законодавчої та нормативно-правової бази, погане інформаційно-рекламне забезпечення України, як на світовому, так і на внутрішньому ринку, недостатньо кваліфікований персонал, невідповідність рівня якості послуг і вартості на їх надання, податкове законодавство, що не сприяє вкладенню інвестицій в

інфраструктуру туризму, відсутність добре розвинутої інфраструктури, жахливий стан доріг. Необхідно розглянути кожну з проблем більш детально.

По-перше, складна соціально-економічна ситуація в державі та недосконалість нормативно-правової бази спричиняють вкрай несприятливі умови для розвитку туризму. Це зумовлює, в свою чергу, відсутність як внутрішніх, так і іноземних інвестицій. Несприятливість економічного клімату послужила причиною того факту, що з майже 3000 українських туристичних підприємств, які мають дійсні ліцензії на надання туристичних послуг, фактично на ринку працюють лише близько третини [1].

По-друге, недостатня кількість інформації про Україну, як на світовому так і внутрішньому ринку. Проблема стоїть досить гостро, тому що в еру інноваційних технологій, де реклама відіграє значну роль, Україна представлена не на гідному рівні. В нас є що показати і є чим привабити туриста, але наша реклама порівняно з рекламами інших країн є досить бідною. Необхідно брати участь у різноманітних світових туристичних виставках. Також треба розвивати рекламу для внутрішнього туризму, бо більшість українських туристів вважають Україну нецікавою і їдуть за кордон.

По-третє, недосконалість податкового законодавства. Починаючи з сплати податку на додану вартість і закінчуючи готельними та курортними зборами, що створюють несприятливі умови для ведення туристичного бізнесу в Україні і вкладення інвестицій у розвиток цієї галузі.

По-четверте, туристична інфраструктура знаходиться в жахливому стані. Це стосується як доріг так і готелів, санаторіїв, закладів громадського харчування та безпосередньо самих зон рекреації. Іноземні туристи, які звикли отримувати якісні послуги в добре оснащених зонах рекреації просто шоковані від нашої застарілої, іноді ще радянської інфраструктури.

По-п'яте, історично-культурні пам'ятки знаходяться в незадовільному стані та потребують реконструкції. На це необхідні інвестиції, надходження яких гальмується через нерегульовану нормативно-законодавчу базу країни.

По-шосте, далеко не всі туристичні ресурси розкриті і представлені на гідному рівні. Кожне місто має свої особливості, у нас давня історія та культура, в Україні є багато музеїв, історично-культурних пам'яток, якщо ці ресурси правильно прорекламувати і подати, можна привабити певну частку туристів. Окремі міста мають унікальну природу, заповідники, національні природні парки, де можна розвивати екологічний туризм. Також Україна має велику кількість бальнеологічних ресурсів, які можна використовувати в оздоровчих цілях. Країна багата на різноманітні туристичні ресурси, якщо в це вкласти інвестиції, прорекламувати і розвивати хоча-б декілька напрямків туризму, то можна в подальшому виграти на цьому.

По-сьоме, в Україні немає центрів з перепідготовки чи підвищення кваліфікації працівників у туристичній сфері. Істотним недоліком наших готелів та закладів громадського харчування є низька культура обслуговування, високі ціни за надання послуг, які не відповідають їхній якості.

Для вирішення цих проблем необхідно:

1. Державна програма підтримки туристичної галузі, яка буде спрямована на створення сприятливих умов для приходу в країну інвесторів і будівництва відповідної інфраструктури;
2. Представлення України як цікавої країни з великим туристичним потенціалом на світовому ринку. Необхідно, щоб представники наших туристичних агенцій брали участь у різноманітних світових виставках і показали Україну на гідному рівні;
3. Переглянути і спростити податкову систему України;
4. Внести зміни до закону про туризм і законодавчо закріпити за страховими компаніями зобов'язання перераховувати частину страхових франшиз зі страхування туризму на розвиток туризму [2].
5. Провести реконструкцію культурно-історичних пам'яток;
6. Розвивати туристичну інфраструктуру, будувати нові готелі, заклади громадського харчування, розважальні заклади, туристичні комплекси і удосконалювати вже існуючі;
7. Поліпшити інфраструктуру доріг;
8. Покращити якість обслуговування туристів, створити центри перепідготовки та підвищення кваліфікації персоналу в сфері обслуговування туристів;
9. Підтримка малого та середнього бізнесу з боку держави, створення відповідних умов для їхнього нормального функціонування;
10. Необхідно законодавчим та виконавчим органам сприяти створенню організаційно-правових та економічних засад становлення туризму як високорентабельної галузі економіки;
11. Надання відповідних повноважень органам місцевого самоврядування щодо розвитку туризму в регіонах. Це сприятиме оздоровленню економіки в регіонах, соціальному захисту його населення та поліпшенню ситуації в туризмі загалом.

Першочерговим має бути поетапне передання місцевий органам влади прав на ліцензування туристичної діяльності, сертифікацію підприємств готельного господарства та пунктів харчування, а також повноважень щодо відповідного контролю. Основу такого механізму складає фінансово-економічне регулювання розвитку туристичної сфери, яке має здійснюватися через:

- механізм платежів за використання природних рекреаційних ресурсів;
- ефективну податкову політику;
- систему місцевих зборів (курортний рекреаційний збір, податок на приватний житловий фонд, який використовується в рекреаційних цілях, тощо);

- механізм ціноутворення на рекреаційно-туристичні послуги;
- інноваційно-інвестиційну політику і кредитування [3].

12. Прорекламувати Україну на внутрішньому ринку. Необхідно зацікавити нашого туриста подорожувати в межах своєї країни. Щоб гроші не вивозилися з України, а навпаки, залишалися тут і збагачували державну скарбницю. Важливе значення має те, щоб українцям було цікаво, комфортно і добре подорожувати в своїй країні. Тому що, якщо громадянам нашої країни нецікаво подорожувати тут, то що можна говорити про іноземців, які звикли отримувати якісне обслуговування.

На сьогоднішній день туризм є провідною світовою галуззю, яку необхідно розвивати і вкладати кошти в розвиток туристичного бізнесу, що в свою чергу підніме економіку України. Проблем дуже багато і на їхнє вирішення необхідно багато часу та коштів, але головне вчасно прийняти всі міри для розвитку туризму поки ще не пізно, тому що світ не стоїть на місці і щодня з'являються інновації в цій сфері.

Виїзний туризм стає все більш популярнішим, як повідомляв УНІАН, закордонні поїздки протягом 2017 року здійснили 26,437 млн. українців, при цьому 99%, або 26,219 млн. - приватні поїздки. З метою службової поїздки за кордон виїжджали в 2017 році 97,3 тис. українців, з метою організованого туризму - 120,9 тис. осіб. Найбільша кількість українців виїжджала до Польщі (9,9 млн. осіб), до Росії (4,4 млн. осіб) і до Угорщини (3,1 млн. осіб) [2].

Дані не є дуже втішними для України, тому що кожний турист який виїжджав за кордон, залишав свої кошти там, цим самим вивозячи їх з України. В свою чергу, за даними Державної служби статистики України, кількість іноземних туристів, які відвідали Україну в 2017 році – 14, 229 млн., тобто майже в два рази менше туристів виїхало з України, ніж в'їхало. А кількість внутрішніх туристів становить – 477 тис. [4], тобто цифра дуже мала і говорить про те, що нашому туристу Україна нецікава.

Висновок. Отже, підсумовуючи все вищенаведене, приходимо до досить простого висновку. Основна проблема криється в складній економічній ситуації нашої держави, що в свою чергу спричиняє відчутність інвестицій. Це є визначальним питанням, яке має диференційовану структуру, складаючись, в свою чергу, з ряду інших, більш конкретних питань. Необхідно повністю переглянути нормативно-законодавчу базу туристичної індустрії. Саме державна підтримка галузі допоможе представити Україну на світовому ринку, як цікаву туристичну зону, в яку можна і потрібно вкладати іноземні інвестиції. Починаючи з малих капіталовкладень в розвиток туризму, можна невеликими кроками розкрити потенціал нашої країни.

Список використаних джерел:

1.Задияк А.С. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку туризму». - Частина II. Миколаїв: ВП «МФ КНУКІМ», 2015. - 145 с. - С.35-37.

2. УНІАН. Україні для розвитку внутрішнього туризму необхідна держпрограма підтримки галузі з фінансовими і податковими стимулами [Електронний ресурс] / УНІАН // УНІАН. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://press.unian.ua/press/10017821-ukrajini-dlya-rozvitku-vnutrishnogo-turizmu-neobhidna-derzhprograma-pidtrimki-galuzi-z-finansovimi-i-podatkovimi-stimulami-eksperti-foto-video.html>.
3. Бакурова А.В., Діденко А.В. Матеріали I Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції "Проблеми формування нової економіки XXI століття". – Львів, 2011. – С.89-94.
4. Туристичні потоки [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Список использованных источников:

1. Задильяк А.С. Материалы III Международной научно-практической конференции «Современные тенденции развития туризма». - ЧАСТЬ II. Николаев ОП «МФ КНУКИМ», 2015. - 145 с. - С.35-37.
2. УНІАН. Украине для развития внутреннего туризма необходима госпрограмма поддержки отрасли с финансовыми и налоговыми стимулами [Электронный ресурс] / УНІАН // УНІАН. - 2018. - Режим доступа к ресурсу: <https://press.unian.ua/press/10017821-ukrajini-dlya-rozvitku-vnutrishnogo-turizmu-neobhidna-derzhprograma-pidtrimki-galuzi-z-finansovimi-i-podatkovimi-stimulami-eksperti-foto-video.html>.
3. Бакурова А.В., Диденко А.В. Материалы I Международной научно-практической Интернет-конференции "Проблемы формирования новой экономики XXI века". - Львов, 2011. - С.89-94.
4. Туристические потоки [Электронный ресурс] // Государственная служба статистики Украины. - 2017. - Режим доступа к ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

References:

1. Zadilyak A.S. Materials of the III International Scientific and Practical Conference "Modern Trends in the Development of Tourism". - PART II. Nikolaev SS "MF KNUKIM", 2015. - 145 p. - P.35-37.
2. UNIAN. Ukraine needs a state program to support the industry with financial and tax incentives for the development of domestic tourism [Electronic resource] / UNIAN // UNIAN. - 2018. - Access to the resource: <https://press.unian.ua/press/10017821-ukrajini-dlya-rozvitku-vnutrishnogo-turizmu-neobhidna-derzhprograma-pidtrimki-galuzi-z-finansovimi-i-podatkovimi-stimulami-eksperti-foto-video.html>.
3. Bakurova A.V., Didenko A.V. Materials of the I International Scientific and Practical Internet Conference "Problems of Forming a New Economy of the 21st Century". - Lviv, 2011. - P.89-94.
4. Tourist streams [Electronic resource] // State Statistics Service of Ukraine. - 2017. - The mode of access to the resource: <http://www.ukrstat.gov.ua>.